

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 19, 01103 Vilnius, tel. +370 5 239 1001,

El. paštas zum@zum.lt, <http://www.zum.lt>

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188675190

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2026-

Nr.

I

Nr.

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ĮSTATYMO NR. I-446 9 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO**

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija parengė ir pakartotinai teikia Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas).

I. Sprendžiama problema	<p>Šiuo metu galiojantis teisinis reguliavimas nesuteikia teisės ūkininkams, ketinantiems atsisakyti ūkininkavimo ir siekiantiems šeimos ūkių tęstinumo, perleisti valstybinės žemės nuomos teisės valstybinės žemės nuomininko sutuoktiniui, asmeniui, su kuriuo valstybinės žemės nuomininkas įregistravęs partnerystę, tėvams (įtėviams), vaikams (įvaikiams) ir (ar) vaikaičiams (toliau kartu – šeimos nariai).</p> <p>Tai sudaro reikšmingas kliūtis šeimos ūkių tęstinumui (kartų kaitai), kadangi perleidus ūkininko ūkį, šio ūkio perėmėjas, norėdamas toliau naudoti perleidėjo nuomotus valstybinės žemės ūkio paskirties žemės sklypus, privalo iš naujo inicijuoti šių žemės sklypų nuomos procedūras. Dėl šios priežasties kyla rizika prarasti ūkininko ūkį perleidusio šeimos nario nuomotą valstybinės žemės ūkio paskirties žemę, kuri gali būti išnuomota kitiems asmenims. Be to, vykstant valstybinės žemės ūkio paskirties žemės nuomos procedūroms, žemė lieka laikinai nenaudojama, todėl nutrūksta žemės ūkio veiklos tęstinumas. Toks teisinis reguliavimas neužtikrina stabilumo ir sklandžios kartų kaitos, ūkininkams tenka daugiau biurokratinių procedūrų, taip pat apsunkina ilgalaikio investavimo ir ūkio plėtros planavimą.</p>
II. Siūlomos priemonės	<p>Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad valstybinės žemės nuomos teisė į valstybinės žemės ūkio paskirties žemės sklypą (jo dalį) Vyriausybės nustatyta tvarka gali būti perleidžiama šio valstybinės žemės sklypo (jo dalies) nuomininko sutuoktiniui, asmeniui, su kuriuo šio valstybinės žemės sklypo (jo dalies) nuomininkas įregistravęs partnerystę, tėvams (įtėviams), vaikams (įvaikiams) ir</p>

	(ar) vaikaičiams, turintiems Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatytą profesinį pasirengimą ūkininkauti, kai jiems parduodamas ar kitaip perleidžiamas šio valstybinės žemės sklypo (jo dalies) nuomininkui nuosavybės teise priklausantis nekilnojamasis turtas naudojamas ūkininko ūkio veikloje, kai ūkininko ūkis, įregistruotas Ūkininkų ūkių registro informacinėje sistemoje, ir kai šio valstybinės žemės sklypo (jo dalies) nuomininkas tvarkingai vykdo pagal valstybinės žemės nuomos sutartį prisiimtus įsipareigojimus.
III. Priemonių kaštai	Įstatymo projekto nuostatomis įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.
IV. Nauda visuomenei	Siūlomas teisinis reguliavimas užtikrins stabilumą ir sklandesnę kartų kaitą, palengvins šeimos ūkių perėmimą, pašalins riziką prarasti ūkininko ūkį perleidusio šeimos nario nuomotą valstybinės žemės ūkio paskirties žemę, taip pat sumažins ūkininkams tenkančių biurokratinių procedūrų apimtį ir skatins ilgalaikį žemės ūkio sektoriaus vystymąsi.

Jaunieji ūkininkai yra labai svarbūs apsirūpinant maistu ir užtikrinant kaimo vietovių gyvybingumą, todėl jiems turi būti sudarytos tinkamos sąlygos čia kurti savo gyvenimą ir karjerą. Šiuo metu Europoje tik 12 procentų ūkininkų yra jaunesni nei 40 metų ir yra priskiriami prie jaunųjų ūkininkų kategorijos. Kaimo gyvenamosiose vietovėse daugėja vyresnio amžiaus žmonių, gyventojų skaičius čia mažėja, jauni žmonės turi ribotas galimybes naudotis žeme, o ūkio perdavimas tebėra sudėtingas procesas. Paminėtina, kad ir Europos Komisijos tikslas yra iki 2040 metų padvigubinti jaunųjų ir naujų ūkininkų dalį nuo 12 iki 24 procentų¹. Be to, vienas iš Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės tikslų – skatinti jaunųjų ūkininkų įsikūrimą, jiems teikiant prioritetą ir pagal įvairias Europos Sąjungos ir nacionalinės paramos priemones sukuriant atskiras paramos schemas, kurios skatintų kartų kaitą kaime, derinti finansinę paramą ir kitas paskatas, užtikrinant žemės ūkio paskirties žemės rinkos skaidrumą ir šios žemės ir kreditų prieinamumą². Todėl kyla poreikis peržiūrėti galiojančią teisinį reguliavimą ir įtvirtinti teisinį mechanizmą, suteikiantį teisę ūkininkams, ketinantiems atsisakyti ūkininkavimo ir siekiantiems šeimos ūkių tęstinumo, perleisti valstybinės žemės ūkio paskirties žemės nuomos teisę šeimos nariams.

Įstatymo projektu įgyvendinamos pirmiau minėtos Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, pritartos Lietuvos Respublikos Seimo 2025 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. XV-439, XII skyriaus „Tausosime aplinką, tvarų žemės ūkį ir gyvybingą kaimą“ 752 punkto nuostatos. Įstatymo projektu įgyvendinamas Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2025 m. gruodžio 10 d. nutarimu Nr. 895 „Dėl Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 10.8.2 papunktis, kuriame numatyta suteikti teisę

¹ https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/a4574611-30d7-4f48-bfaf-58559edffdc0_en?filename%E2%80%A6

² Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, pritartos Lietuvos Respublikos Seimo 2025 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. XV-439 „Dėl Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 752 punktas.

ūkininkams, planuojantiems atsisakyti ūkininkavimo ir siekiantiems šeimos ūkių tęstinumo, perleisti valstybinės žemės ūkio paskirties žemės nuomos teisę (kartų kaita).

Įstatymo projektas 2025-11-24–2025-12-08 paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo Teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Teisės aktų projektų registravimo posistemėje pastaboms bei pasiūlymams gauti (TAIS reg. Nr. 25-17800).

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija 2025-12-04 raštu Nr. D8(E)-4985 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto derinimo“ ir Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos (toliau – Nacionalinė žemės tarnyba) 2025-12-09 raštu Nr. 1SD-140656-(3.1 E.) „Dėl Lietuvos Respublikos įstatymo projekto (TAIS Nr. 25-17800) derinimo“ suderino Įstatymo projektą be pastabų.

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija 2025-12-09 raštu Nr. (1.6 Mr) 2T-1347 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto“ pateikė pastabas Įstatymo projektui, pagal kurias patikslintas Įstatymo projektas ir suderintas darbo tvarka.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė 2026-02-12 išvadoje Nr. NV-358 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto (TAP Nr. 26-97) (TAIS Nr. 25-17800(2))“ (toliau – Išvada) pateikė pastabas Įstatymo projektui. Įstatymo projektas patikslintas pagal Išvadoje nurodytas 1–3 pastabas ir su Išvados rengėja suderintas darbo tvarka. Išvadoje nurodyta 4 pastaba apsvaistyta 2026-02-17 vykusiame Tarpinstituciniame pasitarime. Tarpinstitucinio pasitarimo metu pritarta Žemės ūkio ministerijos nuomonei, kad Įstatymo projekto papildomas derinimas su socialiniais partneriais nėra tikslingas, todėl atsižvelgiant į 4 pastabą, Įstatymo projektas socialiniams partneriams derinti neteikiamas.

Įstatymo projektu neperkeliami ir neįgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai. Projektas nenotifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus. Pranešimas Europos Komisijai neteiktinas.

Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos Melioracijos, žemės ūkio žemės ir infrastruktūros departamento (direktorė Aura Šalugienė, tel. +370 679 65 767, el. p. Aura.Salugiene@zum.lt) Kaimo vietovių žemės reikalų skyriaus (vedėja Greta Butkienė, tel. +370 664 70 945, el. p. Greta.Butkiene@zum.lt) patarėja Sigita Rukienė, tel. (0 5) 239 8474, el. p. Sigita.Rukiene@zum.lt.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektas, 1 lapas.

2. Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, 3 lapai.

3. Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 3 lapai.

4. Įstatymo projekto aiškinamasis raštas, 9 lapai.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma, 1 lapas.
6. Teisingumo ministerijos 2025-12-09 raštas Nr. (1.6 Mr) 2T-1347, 5 lapai.
7. Aplinkos ministerijos 2025-12-04 raštas Nr. D8(E)-4985, 3 lapai.
8. Nacionalinės žemės tarnybos 2025-12-09 raštas Nr. 1SD-140656-(3.1 E.), 3 lapai.
9. Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2026-02-12 išvada Nr. NV-358, 4 lapai.
10. Įstatymo projekto antikorupcinio vertinimo pažyma, 6 lapai.

Ministras

Andrius Palionis